

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

З. Кондур, Н. Богданець–Білоskalенко,
О. Фідкевич

Типова навчальна програма з ромської мови для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти

Київ 2023

«Схвалено для використання в освітньому процесі», який зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 2.0107-2023

Земфіра Кондур, Наталя Богданець-Білоskalенко,
Олена Фідкевич

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України

Типова навчальна програма
з ромської мови
для 3-4 класів закладів
загальної середньої освіти

2023

Пояснювальна записка

Типова навчальна програма з ромської мови для 3–4 класів закладів загальної середньої освіти розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» 2017 року, вимог Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87, а також у відповідності до інваріантної складової Типових навчальних планів для закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

Вона є складовою типової освітньої програми та ґрунтується на відповідних ключових Європейських компетентностях: уміння вчитися впродовж життя, спілкуватися державною українською та ромською мовами, спілкуватися іноземними мовами, застосовувати природничі науки і технології, використовувати математичні, інформаційно-комунікаційні, соціальні і громадянські, здоров'язбережувальні, загальнокультурні і підприємницькі компетентності.

Зміст програми підпорядковується загальній меті і завданням навчання ромської мови у 1-4 класах закладів загальної середньої освіти (див. пояснювальну записку до програми з ромської мови для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти).

Реалізація зазначених мети і завдань, як і в 1-2 класах, здійснюється за такими змістовими лініями: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «*Взаємодіємо усно*» спрямована на формування в учнів початкової школи умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «*Читаємо*» спрямована на удосконалення й розвиток читання вголос і мовчки; оволодіння з поступовим нарощуванням ступеню складності прийомами смислового читання (прийоми самостійного розуміння лексичного значення слів, словосполучень; повноцінного розуміння інформації тексту; застосування різних видів читання: аналітичного, переглядового, вибіркового відповідно до мети читання); умінь самостійно вибирати й опрацьовувати тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду.

Змістова лінія «*Взаємодіємо письмово*» передбачає формування в учнів навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія «*Досліджуємо медіа*» спрямована на формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» передбачає дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування у школярів умінь послуговуватися ромською мовою в різних сферах життя.

У процесі навчання ромської мови вимоги до учнів/учениць 3-4 класів мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку у 1-2 класах.

На вивчення ромської мови в 3 і 4 класах виділено по 70 годин (2 години на тиждень).

Зміст навчання за зазначеними змістовими лініями зумовлений особливостями функціонування ромської мови в Україні (відсутність літературного мовного середовища, іншомовне оточення, розмаїття та різний ступінь збереженості говірок, залежність зберігання ромської мови та національних культурних традицій від територіального розташування (компактне або дисперсне).

Загальні очікувані результати II циклу навчання на кінець 4 класу (відповідно до Державного стандарту початкової школи)

Здобувач / здобувачка початкової освіти (учень / учениця):

- 1) взаємодіє з іншими усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- 2) сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення власного естетичного та емоційно-чуттєвого досвіду;
- 3) висловлює свої думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі онлайн, дотримується норм літературної мови;
- 4) оцінює індивідуальне мовлення – своє та інших учнів, використовує це для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Обов'язкові результати навчання здобувачів початкової освіти:		
п/п	Загальні результати	II цикл (3-4 клас)
до пункту 1		
1.1	Сприймає усну інформацію	Сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію.
	Перетворює	На основі почутого малює схеми, таблиці, добирає

1.2	усну інформацію	ілюстрації; передає інформацію стисло і вибірково; переказує текст за різними завданнями.
1.3	Виокремлює інформацію	Виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою.
1.4	Аналізує та інтерпретує усну інформацію	Визначає за допомогою вчителя тему, основні ідеї усної інформації; обговорює зміст, форму та окремі деталі простих текстів, зокрема медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших осіб..
1.5	Оцінює усну інформацію	Висловлює власні думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; пояснює свої погляди, спираючись на власний досвід, визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її.
1.6	Висловлює і захищає власні погляди	Висловлює власні погляди, підтверджуючи їх прикладами; враховує думки інших осіб.
1.7	Використовує словесні й несловесні засоби під час представлення своїх думок	Вимовляє з правильною інтонацією різні за метою висловлювання речення; розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі словесні й несловесні засоби для передавання емоцій та настрою; розпізнає певні засоби художньої виразності в тексті; може використати їх у власному мовленні; створює невеличкі за обсягом і прості медіапродукти за допомогою вчителя (або самостійно)
1.8	Регулює власний емоційний стан	Розповідає про власні відчуття та емоції від прослуханого / побаченого; ввічливо спілкується, використовуючи у власному мовленні формули мовленнєвого етикету.
до пункту 2		

2.1	Сприймає текст	Передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці; володіє повноцінними навичками читання (вголос і мовчки), що дає змогу зрозуміти тексти різних видів.
2.2	Аналізує та інтерпретує текст	Пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє головне і другорядне в тексті; розрізняє факти і думки про ці факти; формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті; визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів.
2.3	Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	Розповідає про власні почуття та емоції від прочитаного тексту; описує емоції літературних персонажів та відтворює їх під час інсценування.
2.4	Оцінює текст	Висловлює власне ставлення до змісту прочитаних творів, образів літературних персонажів, думки з приводу простих медіатекстів та наводить аргументи до власних висловлювань, використовуючи текст або, спираючись на свій досвід, інші джерела інформації.
2.5	Обирає тексти для читання	Самостійно обирає книжку для читання; пояснює свій вибір метою читання (для задоволення власних читацьких інтересів, пошуку потрібної навчальної / цікавої інформації)
2.6	Перетворює інформацію	На основі тексту малює /добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно; складає план, таблицю.
2.7	Читає творчо	Експериментує з текстом (змінює сюжет, кінцівку, місце подій, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує з репліками під час театралізації тощо).
до пункту 3		
3.1	Створює письмові висловлення	Пише розбірливо рукописними буквами, в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлювання, записує їх, урахувавши мету та адресата, користується

		орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює (за допомогою вчителя або інших дорослих) прості медіатексти, використовує певні форми їх презентації
3.2	Взаємодіє онлайн	Створює короткі письмові повідомлення і обмінюється ними
3.3	Редагує письмові тексти	Перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки власного письма самостійно (або за допомогою інших) та вдосконалює створений текст відповідно до мети спілкування
до пункту 4		
4.1	Аналізує мовні явища	Аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова, перевіряє власне розуміння значення слова за словниками.
4.2	Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	Експериментує зі звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує за допомогою вчителя мовлення літературних персонажів; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми та антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання

У Програмі надається орієнтовна тематика текстів спілкування, зазначену у програмі.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ ДЛЯ СЛУХАННЯ-РОЗУМІННЯ, ЧИТАННЯ І ГОВОРІННЯ

Особистісна сфера

Я і моя родина. Хто я? Моя родина. Стосунки в родині. Романіпе – основний ромський закон. Повага до старших. Домашні обов'язки. Сімейні традиції, свята. Традиційні ромські свята. Мої друзі. Знайомство. Ввічливість. Особливості ромського мовленнєвого етикету. Гігієна. Відпочинок.

Відпочинок і дозвілля: розваги, заняття за інтересами, спорт.

Освітня сфера

Шкільне життя. Школа. Клас. Навчальне приладдя. Навчальні предмети. Лічба (1-20). Екскурсія пошколі, шкільний музей, бібліотека. Обов'язки школяра. Взаємини з дорослими та однолітками. Важливість освіти для успішності в подальшому житті.

Довкілля. Пори року. Кольори. Час (рік, назви місяців днів). Рослини: квіти, овочі, фрукти. Свійські й дикі тварини. Особливості природи України. Найбільші ріки гори, моря України. Людина і природа. Ставлення ромів до природи. Господарство. Ромські традиційні ремесла: ковальство, гончарство, котлярство та інш.

Соціально-побутова сфера. Людина (частини тіла). Люди (чоловік, жінка, дорослі, діти). Громадяни України. Професії. Дім, квартира, ромський табір. Меблі. Посуд. Продукти, їжа. Ромські національні страви. Санітарно-гігієнічні правила. Сервірування столу. Одяг, взуття. Національний ромський костюм. Магазили. Покупки.

Суспільна сфера. Україна – наша Батьківщина. Україна – багатонаціональна держава. Столиця України. Державні символи. Українська мова – мова української держави. Індія – історична батьківщина ромів. Ромські символи. Роми в Україні і в світі.

Права й обов'язки дитини. Право на навчання.

Місто. Транспорт. Місто (село), в якому я живу. Сучасні засоби комунікації (медіа: комп'ютер, телефон, культура спілкування по телефону, sms-повідомлення, телебачення, Інтернет, дитячі передачі).

Мистецтво. Ромські пісні і танці; декоративно-прикладне мистецтво. Видатні ромські письменники, художники, музиканти. Відвідування виставки, театру, музею, концерту.

3 клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	Мовний інвентар – лексичний діапазон	Мовленнєві функції
Я, моя родина і друзі	<ul style="list-style-type: none"> члени родини числа до 100 вік старших членів родини місце проживання щоденні обов'язки 	<ul style="list-style-type: none"> привітатися попрощатися вибачитися подякувати представити себе/когось; називати/описувати когось/щось ставити запитання і відповідати на них розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди вітати зі святом виражати настрої висловлювати уподобання розуміти інформаційні вказівники
Відпочинок і дозвілля	<ul style="list-style-type: none"> захоплення розваги 	
Людина	<ul style="list-style-type: none"> зовнішність людини професії 	
Помешкання	<ul style="list-style-type: none"> дім квартира моя кімната умеблювання 	
Харчування	<ul style="list-style-type: none"> посуд назви продуктів 	
Природа та навколишнє середовище України та Ізраїлю	<ul style="list-style-type: none"> погода та вибір одягу природні явища 	
Свята та традиції України та Ізраїлю	<ul style="list-style-type: none"> місяці місце, дата, час проведення свята, події 	
Школа	<ul style="list-style-type: none"> навчальні предмети розклад улюблений предмет 	

3 клас

Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
Аудіювання	
Учень / учениця:	
<p>уважно слухає і сприймає репліки співрозмовника/співрозмовниці під час діалогу;</p> <p>сприймає монологічне висловлення з конкретною метою;</p> <p>визначає загальний тон прослуханого тексту, темп, гучність мовлення, пов'язує ці особливості мовлення з його змістом, умовами спілкування; розуміє висловлення, що відносяться до сфер найближчих пріоритетів (наприклад: елементарна особиста інформація про сім'ю, покупки, місцевість, навчання, розваги, друзів тощо), якщо мовлення чітко й повільно</p>	<p>Сприймання усної інформації. Розвиток уваги та слухової пам'яті у процесі аудіювання/</p> <p>Робота над розумінням діалогічного й монологічного висловлення.</p> <p>Розуміння зв'язку загального тону висловлення (сумно, весело), темпу, гучності мовлення із змістом висловлення, умовами спілкування.</p> <p>Розуміння висловлень, що відносяться до сфер найближчих пріоритетів</p>
<p>знаходить серед прослуханих (у природному темпі мовлення) слів, сполучень слів, речень ті, які відповідають вказаним ознакам</p> <p>Наприклад: склад родини (dado, phej, phral) або їжа (manro, zumi, mas, masho)</p>	<p>Сприймання на слух довших, ніж у 2 класі, рядів мовних одиниць: слів (з 5-7 звуків), поширених словосполучень, речень (1-8 слів)</p>
<p>виділяє і групує за вказаною й самостійно визначеною ознакою звуки, слова, сполучення слів, речення, сприйняті на слух</p>	<p>Виділення та групування за певною ознакою звуків, слів, словосполучень слів, речень, сприйнятих на слух</p>
<p>розуміє після одного прослуховування зміст довших, ніж у 2 класі, речень, текстів, виконуючи такі завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - співвідносить малюнок і речення, текст; створює малюнок за прослуханим реченням, текстом; - виконує інструкцію, подану в тексті; - вибирає один з варіантів альтернативних запитань до тексту (про фактичну інформацію, тему, основну думку, емоційне забарвлення); - визначає тему і основну думку тексту; - вибирає з декількох заголовків до тексту найбільш відповідний; - пропонує на елементарному рівні інше 	<p>Слухання-розуміння довших, ніж у 2 класі, речень, текстів різних видів; розуміння основного змісту, фактичної інформації, теми, основної думки тексту з опорою на зорову та рухову наочність і без неї</p>

закінчення розповідного тексту	
розуміє й адекватно виконує навчальні дії відповідно допрослуханої інструкції, настанови вчителя	Сприймання навчальних настанов, інструкцій вчителя
Говоріння (діалогічне і монологічне мовлення)	
Діалогічне мовлення	
Учні / учениці:	Зміст навчання
уважно слухає і сприймає інформацію; доречно ставить запитання і адекватно відповідає на запитання; підтримує бесіду; заохочує співрозмовника/співрозмовницю висловитися; доброзичливо сприймає його думку ураховує інтереси, можливості слухача, умови спілкування; доречно використовує формули мовленнєвого етикету; доречно використовує вербальні і невербальні засоби у ході діалогу регулює гучність, силу голосу, темп мовлення; стежить за чіткістю дикції; використовує правила поведінки в діалозі, які впливають на успішність спілкування	Практичне оволодіння формами діалогічного мовлення, етикетними нормами культури спілкування. Дотримання вимог до діалогічного мовлення (уважно слухати, відповідати на запитання, підтримувати бесіду, доводити без категоричності, поважати інші думки, дотримуватися правил мовленнєвого етикету тощо)
відтворюють в особах, грають за ролями діалоги із прослуханих і прочитаних казок, оповідань	Відтворення діалогів
доповнюють наданий незавершений діалог; складають діалог, спільно обговорюючи з однокласниками прослуханий текст, малюнок, навчальну ситуацію в школі або поза школою тощо (по черзі ставлять запитання й відповідають на них)	Складання діалогів з опорою на допоміжні матеріали
просить повторити фразу; просить роз'яснення незрозумілих слів або фраз, застосовуючи кліше; говорить, що саме не розуміє; Повторіть, будь ласка. Я не зрозумів/ла це слово. Mangav tut, phen ekh vares, ni gakhjarav kava lav. Оцінює змістовність діалогу, правильність і доречність використання в діалозі мовних і немовних засобів	Уточнення та роз'яснення змісту діалогу Оцінка діалогу
вживає прості вирази для початку, підтримання / ведення та завершення	Початок взаємодії у діалозі та підтримка його в умовах реальних комунікативних ситуацій

<p>короткої розмови; вітається із співрозмовцем/співрозмовницею, використовуючи адекватні формули звертання і привітання; прощається, використовуючи різні засоби спілкування в залежності від соціальної характеристики партнера (незнайомий, дорослий, друг тощо); просить допомоги у виконанні завдання на уроці; Mangav tut, azhutima Допоможи мені, будь ласка пропонує свою допомогу у виконанні певних дій та реагує (згодою або незгодою) на пропозицію про допомогу; Тобі допомогти? Я можу тобі допомогти. Те azhutiv tut? Me dashtiv te azhutiv tut ?</p>	<p>(активізація раніше засвоєних та оволодіння учнями новими мовними та мовленнєвими засобами)</p>
<p>висловлює бажання зробити що-небудь (купити, поїхати, прочитати) запитує про бажання співрозмовника/співрозмовниці; реагує на пропозицію зробити щось (згодою / незгодою, радістю, здивуванням)</p>	<p>Висловлення бажань, потреб та реагування на пропозиції співрозмовника/співрозмовниці</p>
<p>просить виконати прохання, вимогу, вказівку, команду; виконує дію, виражає згоду / незгоду стосовно прохання; віддає команди; виражає відмову на чийсь прохання; коментує виконання дії, оцінюючи якість її виконання</p>	<p>Розуміння та вираження прохань, вимог, вказівок, команд, відмови (під час спілкування з однолітками та дорослими); оцінка виконання дії</p>
<p>розуміє інформацію для виконання простих, звичайних завдань; пояснює, що він/вона розуміє; звертається з проханням про повторення незрозумілого. Повторіть, будь ласка. Phen ekh vares спілкується у процесі виконання простих і рутинних завдань: ставить прості запитання, просить про щось, просить про надання простої інформації, бере участь у обговоренні наступних дій, дотримуючись основних правил спілкування</p>	<p>Цілеспрямована взаємодія</p>

<p>спілкується в контексті побутових типових ситуацій повсякденного життя, як-от: подорожі, їжа, покупки; надає особисту інформацію загального характеру, необхідну для туристичної подорожі; запитує про товари та отримання послуг; «купує» повсякденні товари й отримує послуги; запитує про речі та здійснює прості операції в магазинах, на ринку, в кафе тощо; надає й отримує інформацію про кількість, розміри, ціни тощо; називає те, що він / вона хоче купити, запитує про ціну; замовляє їжу</p>	<p>Спілкування в типових життєвих ситуаціях (подорожі, отримання товарів і послуг тощо)</p>
<p>спілкується, обмінюється простою інформацією на знайомі теми, що стосуються навчання та дозвілля; запитує та відповідає на запитання в типових для учнів/учениць цього віку ситуаціях; розуміє прості вказівки та інструкції, надає їх, наприклад, пояснює, як дістатись до певного місця; запитує і відповідає на запитання про те, що робить у процесі навчання та у вільний час; надає інформацію про себе; відповідає на запитання, ділиться думками та інформацією на знайомі теми, висловлює прохання про роз'яснення та отримання певної допомоги для вираження того, що він/вона хоче сказати; ставить запитання до співрозмовника/співрозмовниці на опрацьовані теми; використовує мовленнєві кліше відповідно до комунікативної мети та ситуації</p>	<p>Обмін інформацією. Використання мовленнєвих кліше для початку розмови та реакції на звернення, залучення когось до розмови, уточнення або підтвердження чогось; надання вказівок та інструкцій, схвалення; вираження бажання, здивування тощо; мовленнєві формули для отримання інформації, допомоги</p>

Монологічне мовлення	
Учень / учениця:	Зміст навчання
<p>дотримується вимог до усного висловлення; описує або представляє людей, розпорядок дня, смаки та уподобання тощо за допомогою зв'язних простих висловлень за наданим зразком; розповідає історію або що-небудь описує, дотримуючись простої послідовності; стишло розповідає про події або види діяльності; описує особу (називає ім'я, вік, чим займається, де живе, риси вдачі, висловлює ставлення до неї); описує тварину (називає її, що вона вміє робити, яка вона, висловлює ставлення до неї); описує предмет (назву, приналежність, місцезнаходження; надає оцінку його якості); повідомляє про те, що робить, що буде робити або що робив/робила; коментує дії однолітків (що й як роблять); описує (на елементарному рівні) маршрут (дорогу) до певного місця (називає номер будинків, транспорт, яким можна доїхати до місця)</p>	<p>Створення усних монологічних висловлень. Дотримання основних вимог до усного висловлення (зв'язність, наявність власної точки зору, врахування інтересів слухача у ситуації спілкування. Опис та розповідь про людей, предмети, тварин та види діяльності</p>
<p>переказує (докладно, вибірково) прослуханий текст із опорою на допоміжні матеріали (план, ключові сполучення слів і ін.) (15-20 слів)</p>	<p>Переказування (докладне, вибіркоче) прослуханого й опрацьованого тексту</p>
<p>переказує самостійно прочитаний текст (20-30 слів); доповнює переказ, висловлюючи своє ставлення до змісту тексту</p>	<p>Переказування самостійно прочитаного тексту</p>
<p>будує усне висловлення за наданим початком й кінцівкою на основі спільної підготовчої роботи</p>	<p>Спільне складання усного висловлення</p>
<p>будує зв'язний текст самостійно на основі життєвого досвіду; оцінює зміст і форму усних висловлень (за допомогою вчителя);</p>	<p>Побудова власного висловлення на основі життєвого досвіду, вражень від прочитаних творів, переглянутих фільмів тощо; його оцінка</p>

<p>робить короткий, підготовлений, елементарний публічний виступ на знайому тему (до 30 слів) відповідає на обмежену кількість простих послідовних запитань за темою виступу (2-3 запитання)</p>	<p>Підготовка та здійснення публічного виступу</p>
<p>Змістова лінія «Читання»</p>	
<p>Учень \ Учениця:</p>	
<p>читає вголос плавно, вимовляючи слова за правилами вимови, дотримуючись інтонації кінця речення</p>	<p>Удосконалення навички читання слів, написання яких не повністю відповідає вимові. Швидко зорове сприйняття слів, що складаються з 3-5 букв, а також груп коротких слів (manго, mesjal, olil, oіloприклади). Дотримання інтонації кінця речень.</p>
<p>читає вголос, правильно, цілими словами і групами слів у темпі, який дає змогу розуміти прочитане; читає мовчки незнайомий текст (після значної попередньої підготовки), виявляє розуміння прочитаного, виконуючи такі завдання: - співвідносить малюнок і слово, речення, текст, - робить малюнок за реченням, текстом; - знаходить серед декількох речень те, що відповідає зазначеному змісту; - ставить запитання до тексту й відповідає на запитання; - виконує інструкцію, надану в тексті; - вибирає один з варіантів, що містяться в альтернативних запитаннях, поставлених до тексту (про фактичну інформацію, тему, основну думку твору, його емоційне забарвлення); читає, тлумачить завдання й тексти підручника; застосовує прийоми виразного читання та декламування (для художніх текстів)</p>	<p>Читання вголос та мовчки з розумінням основного змісту прочитаного. Виразне читання та декламування. <i>Для читання пропонуються нескладні тексти, що мають ясну логічну структуру та відповідають рівню загального розвитку та інтересам дітей: казки, оповідання, вірші, комікси тощо. Тексти можуть містити окремі незнайомі слова, про значення яких можна здогадатися за контекстом, за подібністю, за словотворчими елементами</i></p>

розуміє основну думку, основний зміст самостійно прочитаного незнайомого тексту після попередньої підготовки, з опорою на допоміжні матеріали, у ході спільного обговорення	Розуміння основної думки, основного змісту самостійно прочитаного незнайомого тексту - після попередньої підготовки, з опорою на допоміжні матеріали, у ході спільного обговорення
розпізнає елементарні типи стандартних звичайних листів (інформаційний лист, лист – вітання тощо) на знайомі теми; розуміє їхній зміст у процесі читання	Читання кореспонденції
знаходить спеціальну інформацію у рекламі (прості зразки), меню; розуміє звичайні інформаційні надписи, оголошення: в публічних місцях (на вулицях, в кафе, на авто та залізничних станціях, в магазинах), у навчальних закладах (вказівки, інструкції, попередження тощо); інструкції, правила, наприклад, техніки безпеки, сформульовані просто і чітко	Читання з метою орієнтації, отримання необхідної інформації
Прогнозує орієнтовний зміст незнайомої книжки з опорою на ключові слова, ілюстративний та довідково-інформаційний апарат; самостійно (або за допомогою вчителя, бібліотекаря) здійснює вибір дитячих книжок відповідно до власних читацьких інтересів за певним алгоритмом: автор, назва книжки, тема читання; висловлює емоційно-оцінні враження про прочитану книжку	Удосконалення навичок роботи із дитячою книгою. Здійснення читацького запиту за алгоритмом: автор, назва книжки; тема читання. Висловлення власного враження про прочитану книгу
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
Учень \ Учениця:	Зміст навчання
дотримується загальних правил письма; пише розбірливо; оформлює охайно письмову роботу в зошиті в одну лінію; дотримується абзаців, полів зошита	Удосконалення графічних навичок (швидкість, розбірливість). Дотримання культури оформлення письмових робіт
складає 2-3 речення на запропоновану тему й поєднує їх у текст	Складання 2-3 речень і об'єднання їх у текст
переказує текст із опорою на надані сполучення слів, план тощо.	Навчальний письмовий переказ (вихідний текст 30-50 слів)

<p>відповідає письмово на запитання до прочитаного тексту; складає план тексту; складає підписи до малюнків; пише короткі, прості записки,повідомлення наприклад: вітає друга зі святом або днем народження з опорою на зразок; повідомлення про певну подію; пише лист (в рамках тематики, визначеною програмою) з опорою на поданий початок та кінцівку, використовуючи матеріал, засвоєний в усному мовленні; визначає і записує ключові слова та фрази або короткі речення з короткого тексту</p>	<p>Робота з текстом. Творче письмо</p>
<p>Створює письмово тексти різних типів (розповідь, опис) на вільну тему (про ту або іншу подію в житті класу або сім'ї, інше.); висловлює своє ставлення до того, про що пише; оформлює власне висловлення так, щоб воно було грамотним (у межах вивченого) і зрозумілим; знаходить і акуратно виправляє у власному тексті помилки, орієнтуючись на пам'ятку, підготовлену вчителем; обговорює письмові роботи (власні й однокласників) упарі, невеликій групі, визначає позитивні характеристики роботи</p>	<p>Створення зв'язних текстів(розповідь, опис). Перевірка та редагування текстів. Обговорення письмових робіт. Розвиток навичок самооцінювання і взаємооцінювання.</p>

<p align="center">Змістова лінія «Досліджуємо медіа»</p>	
<p>Учень / учениця: сприймає прості медіапродукти; розрізняє візуальні і аудіовізуальні медіа продукти; розуміє основні етичні правила віртуального спілкування, безпеки спілкування в Інтернеті; обговорює зміст і форму простих</p>	<p>Сприймання простої медіапродукції. Розрізнення візуальних медіапродуктів (книга, періодичні друковані видання: журнал, газета; світлина, малюнок; мальовис, театральна афіша і кіноафіша і аудіовізуальних медіапродуктів (мультфільми, фільми). Розширення поняття про спілкування в Інтернеті (загальне уявлення про віртуальне спілкування, етику віртуального спілкування, безпеку в Інтернеті). Обговорення змісту і форми простих медіа</p>

<p>медіапродуктів, розповідає, про що в них ідеться; визначає, кому і для чого призначений медіапродукт; пояснює зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах; висловлює свої враження від змісту і форми медіапродукту;</p>	<p>продуктів. Висловлення вражень від змісту і форми медіа продукту.</p>
---	--

<p>створює прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, колаж, комікс тощо) за допомогою інших</p>	<p>Створення простих медіапродуктів</p>
---	---

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»

Звуки й букви. Склад. Наголос

Учень \ учениця:	
-------------------------	--

<p>Вимовляє правильно загальноживані слова; ділить слово на склади, визначає наголос у слові (за допомогою вчителя і самостійно); виділяє голосом звук слова; вимовляє правильно голосні і приголосні звуки; розрізняє на слух голосні й приголосні звуки, дзвінки й глухі, м'які і тверді приголосні звуки; розрізняє придихові і непридихові звуки kh[kʰ], ph[pʰ], th[tʰ] (за допомогою вчителя і самостійно); вимовляє слово за правилами вимови, потім проговорює так, як його пишуть; знаходить ті позиції в слові, які вимагають перевірки при написанні (слабкі позиції); уточнює написання слова (за допомогою вчителя); правильно вимовляє й списує (пише по пам'яті) слова</p>	<p>Дослідження фонетичних особливостей ромської мови. Правильна вимова слова. Поділ слова на склади. Наголос у слові. Розрізнення дзвінких і глухих, м'яких і твердих приголосних звуків, придихових і не придихових приголосних. Дослідження неповної відповідності між написанням і вимовою слова. Визначення сильної і слабкої позиції голосних і приголосних у слові. Зіставлення вимови і написання слова.</p>
--	---

<p>розрізняє букви ромського й українського алфавітів (назва, звукове значення), не змішує їх під час читання й письма; встановлює співвідношення звука і букви; вимовляє букви за абеткою, починаючи з будь-якої її частини; знаходить слово в алфавітному списку, орієнтуючись на першу літеру; розташовує слова за алфавітом, орієнтуючись на першу літеру (5-6)</p>	<p>Алфавіт (абетка) та його застосування. Розташування слів за абеткою</p>
---	--

Значення слова і його будова	
Учень \ учениця:	
<p>знаходить серед наданих слово із указаним значенням;</p> <p>тлумачить значення слова;</p> <p>знаходить пари слів, близьких або протилежних за значенням (p Ashe- dur; shydro-phabardo);</p> <p>групує слова за вказаною ознакою; складає, доповнює групу слів за розглянутою темою; (i siklyarni, i shkola, o klaso, o sikamno, i sikamni) тема (школа) доречно використовує у власному висловленні слова певної тематичної групи, слова в прямому і переносному значенні, синоніми, антоніми, багатозначні слова;</p> <p>оцінює правильно / неправильно вжите слово;</p> <p>удосконалює текст, замінюючи невдало використані / дібрані слова (за допомогою вчителя);</p> <p>визначає структуру слова;</p> <p>розрізняє спільнокореневі слова і форми одного і того ж слова (за допомогою вчителя); визначає, утворює споріднені слова</p>	<p>Спостереження за лексичним значенням слова.</p> <p>Уживання у власному мовленні слів різних лексичних груп (слова в прямому і переносному значенні, синоніми, антоніми, багатозначні слова).</p> <p>Розпізнавання слів за приналежністю до тематичної групи.</p> <p>Дослідження будови слова. Розрізнення форм слова і споріднених слів</p>
Морфологія. Формування граматичних умінь	
Учень \ учениця:	Зміст навчання
<p>правильно вживає представлені у програмі граматичні форми у власних висловленнях;</p> <p>правильно вимовляє, списує слова (словосполучення, речення з ними) у потрібній граматичній формі;</p> <p>будує сполучення слів, речення, вживаючи слово в потрібній граматичній формі, використовуючи потрібний прийменник;</p> <p>знаходить помилку в утворенні форми слова (практично, на матеріалі опрацьованих граматичних форм слова);</p> <p>пояснює різницю в значенні схожих, але не однакових сполучень слів, утворених за допомогою різних прийменників;</p> <p>перекладає сполучення слів, речення з української мови ромською мовою</p>	<p>Уживання слова в потрібній граматичній формі (практично)</p> <p>Іменники: <i>Іменники (всі відмінки):</i></p> <p>чоловічого роду однини (власне ромські та запозичені, істоти (odad, orakhlo; ovlaho, osiklyardo));</p> <p>чоловічого роду однини (власне ромські та запозичені, неістоти (o suno, o lon; o vagono);</p> <p>жіночого роду однини (власне ромські та запозичені, істоти (i dey, i rakhli; i vlaxitsa, i siklyardi);</p> <p>жіночого роду однини (власне ромські та запозичені, неістоти (i godi, i luludi, i kuchi);</p> <p>іменники чоловічого роду та жіночого роду множини (власне ромські та запозичені,</p>

істоти та неістоти (le dada, le rakhle, le daya, le kuchya));

особливості відмінювання іменників (істоти та неістоти): форми називного та знахідного відмінку неістот співпадають (o dad – le dades o vesh – o vesh);

відмінкові закінчення іменників;

власні назви імен, вулиць, міст, країн (o Zaharo, i Zolushka; o Xreshchatiko, o Kievo, i Ukraina)

Означений артикль прямих та непрямих відмінків:

“o” (m), “i” (f), “le” (pl) - для прямих відмінків;
“le” (m), “la” (f), “le” (pl) - для непрямих відмінків;

передача неозначеності за допомогою нульового артикля (відсутність артикля) (o udar - udar)

Прикметники:

Власне ромські та запозичені прикметники (sumnakuno - sumnakuni - sumnakune, barvalo - barvali - barvale; zeleno - zeleni - zelene);
відмінкові форми прикметників (прямого та непрямого відмінків) (lolo - lole; loli - lolya);
прикметники з родовими закінченнями та прикметники “одного закінчення” (shukar chavo / shukar shchey)

Дієслова:

власне ромські та запозичені (te beshel, te phenel, te gindil, te azhutil);
суфікси -sar- / -sav- у запозичених дієслів (te ferisarel, te ferisavel);
неозначена форма дієслова te tradas, te keravas,
особові закінчення дієслова (минулий, теперішній та майбутні часи);
заперечна форма дієслова (na kerel, na phenel);
дієслово “бути” (минулий, теперішній та майбутні часи) (si, sas, avela);
наказова форма дієслова (2 особа однини та

множини) (ker - keren (роби - робіть), push - pushen (запитай - запитайте), besh - beshen (сидай - сидайте)

форми модальних дієслів: te aves (бути), *te manges (попроси), te dashtis (якщо можеш)*

Числівники:

кількісні (від 1 до 20)

1 ekh

2 duy

3 trin

4 shtar

5 panj

6 shov

7 ehta

8 oxto

9 enya

10 desh

11 deshuekh

12 deshduy

13 deshutrin

14 deshustar

15 deshupanj

16 deshushov

17 deshuehta

18 deshuoxto

19 deshuenya

20 bish / duydesha

порядкові (від 1 до 20)

(утворення **порядкових числівників** додаванням до **кількісного числівника** закінчення -to)

Кількісні числівники від 20 до 100.

30 tryanda

40 saranda

50 panjdesha

60 shovdesha

70 ehtadesha

80 oxtodesha

90 enyadesha

100 shel

Прислівники:

способу дії (mishto (добре), naymishto (погано));

часу (arati (вчора), ages (сьогодні), tehara (завтра));

	<p>місця (kate (тут), kote (там)); напрямку дії (varde (сюди), oche (туди)); кількісні (but (багато), ханге (мало))</p> <p><i>Займенники:</i> особові 1, 2 та 3 особи чоловічого та жіночого роду однини (me, tu, vo, voy) та 1, 2 та 3 особи множини (ame, tume, von); вказівні однини та множини: kado (цей), kadya (ця), kadala (ці), kodo (той), kodya (та), kodola (ті); питальні займенники і слова: savo (який), savi (яка), save (які); kon (хто), so (що), kiki (сеїльки), kasko (чий)</p> <p><i>присвійні займенники</i> mego, mugo (-i / -e) моє tiro (-i / -e) твоє lesko (-i / -e) його lako (-i / -e)її amaro (-i / -e) наше tumaro (-i / -e) ваше lengo (-i / -e)їх</p> <p><i>Прийменники:</i> ando, ande, ander (в) anda, andav, anday, andar (з) angla, anglav, anglay (перед) po, pe, per (на) pa, pav, pay, par (з, по) pala, palav, palay (за, про) pasha, pashav, pashay (біля) ka, kav, kay (до) tala, talav, talay (під)</p> <p><i>Сурядні сполучники:</i> єднальні, протиставні, розділові сполучники тау (і, та), нума (а,але, протє), ог (чи, хоч) та ін. <i>Заперечна частка:</i> не па</p>
Речення	
Учень / учениця:	Зміст навчання

<p>розрізняє за змістом, інтонацією й розділовим знакам речення, що містять твердження й заперечення, розповідні, питальні, спонукальні речення; окличні речення;</p> <p>правильно інтонує різні види речень;</p> <p>правильно будує і записує речення різні за метою висловлювання, інтонацією;</p> <p>правильно ставить розділові знаки в кінці речень різних видів;</p> <p>знаходить звертання, що стоять на початку або у кінці речення;</p> <p>правильно інтонує і записує речення із звертаннями;</p> <p>знаходить у реченні пов'язані між собою слова, ставить запитання від одного слова до іншого;</p> <p>складає (за зразком) сполучення слів;</p> <p>самостійно будує речення різних видів, використовує їх у власному мовленні</p>	<p>Дослідження речень різних за метою висловлювання, інтонацією (розповідні, питальні, спонукальні речення; окличні; речення зі звертаннями).</p> <p>Встановлення зв'язку слів у словосполученні і реченні. Побудова різних видів речень.</p>
Текст	
Учень / учениця:	Зміст навчання
<p>розпізнає є зв'язний текст і не зв'язані за змістом речення;</p> <p>визначає тему й основну думку тексту (з опорою на допоміжні матеріали);</p> <p>знаходить у тексті вступ, основну частину, висновок;</p> <p>розрізняє текст-розповідь, текст-оповідь, текст-міркування;</p> <p>добирає заголовки до тексту;</p> <p>ставить запитання до тексту, відповідає на запитання;</p> <p>складає план тексту;</p> <p>знаходить засоби зв'язку речень у тексті: займенники, близькі за значенням слова, повтор слова;</p> <p>розрізняє в тексті слова автора й персонажів (за допомогою вчителя);</p> <p>списує текст, перевіряє написане;</p> <p>будує текст-розповідь, текст-опис;</p> <p>використовує засоби зв'язку речень у текст</p>	<p>Дослідження будови тексту, видів тексту.</p> <p>Визначення теми, основної думки тексту.</p> <p>Запитання до тексту (про зміст, значення слів і виразів, зв'язок із життєвим досвідом читача, ставлення до прочитаного тощо).</p> <p>Складання плану тексту.</p> <p>Знаходження засобів зв'язку речень у тексті.</p> <p>Розрізнення слів автора й персонажів у тексті з діалогом. Списування тексту.</p> <p>Побудова тексту (розповідь, опис).</p>

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	Мовний інвентар – лексичний діапазон	Мовленнєві функції
Я, моя родина і друзі	<ul style="list-style-type: none"> • місце проживання • населені пункти 	<ul style="list-style-type: none"> • привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом • виражати настрої • висловлювати уподобання
Помешкання	<ul style="list-style-type: none"> • види помешкань • умеблювання 	
Відпочинок і дозвілля	<ul style="list-style-type: none"> • спорт • улюблені дитячі герої • магазини і покупки 	
Людина	<ul style="list-style-type: none"> • гігієна • стан здоров'я 	
Природа і навколишнє середовище України та Ізраїлю	<ul style="list-style-type: none"> • довкілля • природні явища 	
Подорож Україною та іншими країнами	<ul style="list-style-type: none"> • поїздка на канікулах • види транспорту • назви столиць, населених пунктів 	
Свята та традиції	<ul style="list-style-type: none"> • святкування дома • в кафе 	
Шкільне життя	<ul style="list-style-type: none"> • шкільні події 	

4 клас

Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
Аудіювання	
Учень / учениця:	Зміст навчання
<p>уважно слухає і сприймає усну інформацію; ставить уточнювальні запитання; розуміє після одного прослуховування зміст довших, ніж у 3 класі, речень; текстів, виконуючи такі завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - співвідносить малюнок і речення, текст, - виконує інструкцію, подану в тексті (довшу, ніж у 3 класі); - вибирає один із двох (трьох) варіантів у питаннях до тексту (про фактичну інформацію, основну думку тексту, образний вислів); - виділяє основну думку; - формулює її (на елементарному рівні ромською та українською мовою); - виділяє основну інформацію; - висловлює власне ставлення до усного висловлення; - членує висловлення на смислові частини, дає їм заголовки; - передає основний зміст з опорою на засоби зорової наочності та без неї 	<p>Удосконалення умінь уважно слухати і сприймати усну інформацію</p> <p>Сприймання усної інформації з певною метою ; розуміння довших, ніж у 3 класі, текстів, що відносяться до різних стилів і жанрів.</p> <p>Розуміння фактичного змісту, теми, основної думки тексту, а також відчуття емоційного забарвлення тексту</p>
<p>визначає й пояснює загальний тон прослуханого тексту, темп, гучність мовлення, його відповідність змісту і умовам спілкування</p>	<p>Встановлення зв'язку загального тону, темпу, гучності висловлення з його змістом, умовами спілкування</p>
<p>називає деякі образні слова й вирази із прослуханого тексту</p>	<p>Сприймання точного, влучного, образного слова</p>
<p>пояснює, які образи, картини виникли в уяві під час слухання</p>	<p>Створення в уяві образів, картин за змістом тексту</p>
<p>виражає своє ставлення до прослуханого</p>	<p>Реагування на прослуханий текст та висловлення власної думки щодо тексту</p>
<p>встановлює відповідність / невідповідність наданого плану прослуханому тексту</p>	<p>Опора при слуханні на план (4-5 пунктів)</p>
<p>знаходить серед прослуханих слів, сполучень слів, речень ті, які відповідають указаним ознакам (кількість і складність матеріалу вище, ніж у 3 класі)</p> <p>групує за самостійно обраною ознакою звуку, слова, сполучення слів, речення, сприйняті на слух</p>	<p>Сприймання на слух довших, ніж у 3 класі, рядів мовних одиниць: слів (з 6-10 звуків), поширених словосполучень, речень (1-10 слів), виділення та групування їх за певною ознакою</p>

розуміє основний зміст дискусії, діалогу за умови повільного і чіткого мовлення розуміє основне з короткого, чіткого, простого повідомлення чи оголошення; розуміє прості пояснення, як дістатись від пункту А до пункту Б, пішки чи на транспорті	Розуміння розмови (діалогічного мовлення) носіїв мови; оголошень та інструкцій, простих пояснень
розуміє й вилучає основну інформацію з коротких аудіо уривків на побутові сюжети, якщо мовлення повільне й чітке.	Слухання і розуміння аудіо записів
Діалогічне мовлення	
Учень \ учениця:	Зміст навчання
уважно слухає і сприймає інформацію, доречно ставить і адекватно відповідає на запитання; ураховує інтереси, можливості слухача, умови спілкування; підтримує бесіду; заохочує співрозмовника висловитися, доброзичливо сприймає його думку; доречно використовує вербальні і невербальні засоби під час спілкування доречно використовує формули мовленнєвого етикету; регулює гучність, силу голосу, темп мовлення; стежить за чіткістю дикції; використовує правила поведінки в діалозі, які впливають на успішність спілкування	Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення. .Дотримання вимог до діалогічного мовлення (уважно слухати, відповідати на запитання, підтримувати бесіду, доводити без категоричності, поважати інші думки, дотримуватися правил мовленнєвого етикету тощо)
ставить запитання та відповідає на запитання за прослуханим або прочитаним текстом, малюнком тощо;	Складання запитань і відповідей за прослуханим або прочитаним текстом, малюнком тощо

<p>складають діалоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на основі колективного обговорення можливого змісту, з опорою на допоміжні матеріали; - діалоги, що містять опис або міркування, що доповнюють прочитаний або прослуханий текст; - самостійно обговорюючи з однокласником запропоновану або вибрану самостійно тему (по черзі ставлять питання й відповідають на них); <p>оцінюють змістовність діалогу, правильність і доречність використання в діалозі мовних і немовних засобів;</p> <p>доповнюють (виправляють) діалог (зміст, форма);</p> <p>просить про повторення, коли він / вона чогось не розуміє; phenekhavares, mangavtut</p> <p>просить роз'яснення незрозумілих ключових слів або фраз, застосовуючи кліше;</p> <p>пояснює, що саме він / вона не розуміє</p>	<p>Складання діалогів з опорою на допоміжні матеріали й самостійно (на теми, близькі інтересам дітей)</p> <p>Узагальнений зміст діалогів (орієнтовно):</p> <ul style="list-style-type: none"> а) питання – відповідь - зустрічне питання – відповідь - реакція на відповідь; б) прохання – відмова(або згода) - питання - відповідь - реакція на відповідь; в) скарга - питання – відповідь - порада або пропозиція допомоги - відповідь. <p>Оцінка та удосконалення діалогічного мовлення</p>
<p>встановлює та здійснює короткі соціальні контакти: вітання і прощання; знайомство; висловлення вдячності;</p> <p>ініціює, підтримує / веде і закінчує просту розмову ;</p> <p>уживає прості повсякденні форми ввічливості, привітання та звертання;</p> <p>висловлює запрошення, пропозиції та вибачення і відповідає на них;</p> <p>виражає побажання, наміри та реагує на них;</p> <p>розуміє в основному чітке нормативне мовлення на знайомі теми, адресоване йому / їй, за умови можливості повторення або уточнення сказаного;</p> <p>бере участь у коротких розмовах на цікаві для нього/неї теми;</p> <p>уважно слухає співрозмовника, співрозмовницю;</p> <p>розповідає, як себе почуває, висловлює вдячність;</p> <p>запитує співрозмовника/співрозмовницю про самопочуття, виражає свої почуття</p>	<p>Встановлення коротких соціальних контактів, участь у розмовах на теми, які цікавлять учнів/учениць</p>

<p>висловлюється логічно та послідовно про пережите, побачене, прочитане, почуте та реагує на відповідні висловлювання співрозмовника/співрозмовниці; передає коротко зміст тексту (своїми словами, з опорою на текст, ключові слова, план, наочність); дає характеристику героям (на елементарному рівні); вигадує початок, кінець, продовження розповіді, історії; визначає жанр художнього твору та дає йому оцінку (говорить, що йому / їй подобається чи не подобається);</p>	<p>Участь у бесідах про побачене, прочитане або почуте</p>
<p>ініціює бесіду, пропонуючи тему обговорення; обговорює, що буде робити увечері, у вихідні, на канікулах; робить пропозиції і відповідає на них; погоджується або не погоджується з іншими; обговорює повсякденні практичні справи на елементарному рівні, якщо до нього звертаються чітко, безпосередньо і повільно; обговорює, що потрібно зробити, куди піти і домовляється про зустріч</p>	<p>Ініціація та підтримка неформальної бесіди (з друзями, членами родини)</p>
<p>просить виконати прохання, вимогу, вказівку; реагує на прохання, вимогу, вказівку, висловлене співрозмовником/співрозмовницею на його/її адресу з вдячністю, згодою / незгодою, відмовою, небажанням, радістю, схваленням, здивуванням; виконує дію на прохання співрозмовника/співрозмовниці; коментує виконання дії, оцінюючи якість її виконання</p>	<p>Висловлення бажань, побажань, прохань, здивування, задоволення та реагування на них</p>

<p>запрошує до спільного виконання певної дії, реагує на подібне запрошення з боку інших; висловлює, що він/вона розуміє; розуміє інформацію для виконання простих, звичайних завдань; виконує просту інструкцію; звертається з проханням про повторення незрозумілого; phenekhavares, mangav tut</p> <p>обговорює наступні дії, дотримуючись основних правил спілкування; висуває і реагує на пропозиції, просить когось про щось, реагує на прохання, висловлене однокласником/однокласницею; просить виконати вимогу, вказівку, і реагує на вказівку, висловлену на його адресу з вдячністю, згодою \ незгодою, відмовою, небажанням, з радістю, задоволенням, здивуванням; дає пораду та реагує на поради інших з вдячністю, згодою \ незгодою; коментує виконання спільних дій</p>	<p>Цілеспрямована взаємодія</p>
<p>спілкується в контексті побутових типових ситуацій повсякденного життя, як-от: подорожі, їжа, покупки; надає особисту інформацію загального характеру, необхідну для туристичної подорожі; запитує про товари та отримання послуг; «купує» повсякденні товари й отримує послуги; отримує просту інформацію про подорожі, користування громадським транспортом: автобусами, потягами і таксі, запитує про / і вказує напрям; запитує про речі та здійснює прості операції в магазинах, на ринку, в кафе тощо; надає й отримує інформацію про кількість, розміри, ціни тощо; називає те, що він / вона хоче купити, запитує про ціну; замовляє їжу</p>	<p>Спілкування у типових життєвих ситуаціях (подорожі, отримання товарів і послуг тощо)</p>

<p>розуміє достатньо, щоб підтримувати прості рутинні соціальні контакти; надає просту інформацію та запитує про неї; запитує і відповідає про проведення часу та дії в минулому; дає їй розуміє прості вказівки та інструкції, наприклад, пояснює, як дістатися до певного місця; обмінюється інформацією на знайомі і звичайні теми; запитує і відповідає на запитання про те, що робить у навчанні та у вільний час; надає інформацію про себе; висловлюється на знайомі теми, передаючи своє ставлення до події, особи тощо; може попросити про роз'яснення, певну допомогу для вираження того, що він / вона хоче сказати та скористатися нею; ставить ряд запитань до інших; доречно використовує мовленнєві кліше відповідно до комунікативної мети та умов спілкування</p>	<p>Обмін інформацією. Використання мовленнєвих кліше, засвоєних у попередніх класах та формул вираження дозволу щось зробити, щось сказати, нагадування, впевненості / невпевненості, можливості / неможливості, пропозиції щось зробити, сумніву, поради, заборони, співчуття, настрою, розчарування, несхвалення, надії, стурбованості, смутку, а також мовленнєві формули початку розмови по телефону та звертання і закінчення у листі тощо</p>
--	---

Монологічне мовлення

Учень \ учениця:	Зміст навчання
<p>Будує зв'язне висловлення, дотримуючись послідовності частин; висловлюючи власну точку зору, враховуючи інтереси слухача, умов спілкування</p>	<p>Практичне оволодіння усним монологічним мовленням.(створення монологічних висловлень) Дотримання вимог до усного висловлення: (зв'язність, послідовність, співвідношення частин, наявність власної точки зору, врахування інтересів слухача, умов спілкування тощо)</p>
<p>елементарно висловлюється про себе, друзів, героїв книги, мультфільму / фільму, школу, місто тощо, виражаючи при цьому своє ставлення до висловлюваної інформації або предмету висловлення; описує особу (називає ім'я, вік, чим займається, де живе) та запитує відповідну інформацію про особу;</p>	<p>Розповідь про події, людей, предмети, книги, школу, місто тощо. Опис особи, тварини, предмету, подій видів діяльності та запит інформації про них</p>

<p>описує тварину (називає її, що вона вміє робити, яка вона) та запрошує відповідну інформацію про тварину;</p> <p>описує предмет (назву, приналежність, якість, місцезнаходження) та запрошує відповідну інформацію про предмет,</p> <p>повідомляє про те, що робить, що буде робити або що робив/робила та запрошує відповідну інформацію про дії певної особи коментує дії однолітків (що й як роблять);</p> <p>описує (на елементарному рівні) рух, маршрут (дорогу) до певного місця (називає номери будинків, транспорт, яким можна доїхати до місця призначення);</p> <p>описує вираз обличчя (веселий, сумний тощо);</p> <p>розповідає про власні уподобання (навчальні предмети, захоплення, їжу, напої тощо.);</p> <p>розповідає про щось з опорою на текст, ключові слова, план, серію малюнків тощо;</p> <p>дає оцінку чомусь та обґрунтовує її;</p> <p>описує когось або щось, вказуючи розмір, колір, вік, уподобання тощо;</p> <p>розповідає історію або що-небудь описує у вигляді простої послідовності пунктів;</p> <p>робить короткі, стислі описи подій або видів діяльності;</p> <p>стисло порівнює предмети, особисті речі</p>	
<p>переказує попередньо опрацьований текст із опорою на допоміжні матеріали або самостійно</p>	<p>Переказування (докладне, вибіркоче) прослуханого й обговореного тексту (розповідь з елементами опису й/або міркування) - самостійно або з опорою на допоміжні матеріали (план, серія малюнків, ключові слова і словосполучення).</p>
<p>переказує самостійно прочитаний розповідний текст із елементами опису й/або міркування</p>	<p>Переказування самостійно прочитаного тексту(розповідь з елементами опису й/або міркування)</p>
<p>доповнює переказ, висловлюючи власне ставлення до сказаного</p>	<p>Доповнення переказу (опис, міркування)</p>
<p>будує усне висловлення за поданим початком, початком і кінцівкою, поданим планом, опорними сполученнями слів і тощо;</p>	<p>Побудова усного висловлення з опорою на попереднє обговорення змісту і мовних засобів</p>

<p>будує зв'язне висловлення самостійно на основі життєвого досвіду; оцінює зміст і форму усних висловлень (за допомогою вчителя)</p>	<p>Побудова самостійних висловлень учнів на основі життєвого досвіду, вражень від прочитаних творів, переглянутих фільмів тощо</p>
<p>висловлюється стисло, з підготовкою, на тему, пов'язану з повсякденним життям, стисло викладаючи причини та пояснення поглядів, планів, дій / вчинків; робить стисле, підготовлене, елементарне висловлення на знайому тему (до 40-50 слів); відповідає на прості запитання за змістом висловлення (3-4 речення) за умови можливості їхнього повторення та отримання допомоги при формулюванні відповіді</p>	<p>Підготовка та здійснення публічного виступу</p>
<p>передає зміст тексту стисло (своїми словами, з опорою на текст, ключові слова, план, наочність); дає характеристику героям на елементарному рівні; вигадує початок, кінець, продовження розповіді, історії; визначає жанр художнього твору (казка, загадка, прислів'я, оповідання тощо) та дає йому оцінку (подобається / не подобається, чому?)</p>	<p>Створення логічних та послідовних висловлень про побачене, прочитане або почуте</p>
<p>Змістова лінія «Читаємо»</p>	
<p>Учень \ учениця:</p>	
<p>Удосконалення і розвиток умінь читання вголос і мовчки.</p>	
<p>читає вголос віршовані й прозаїчні тексти (після попередньої підготовки); орієнтуючи читання на слухачів, прагнучи донести зміст, емоційне забарвлення незнайомого для них тексту; розуміє короткі, прості тексти на знайомі теми конкретного типу, побудовані на загальноживаному мовленні про побут і навчання, а також з включенням інтернаціональної лексики; бере участь у читанні в особах;</p>	<p>Читання вголос, орієнтоване на слухача</p>

<p>читає мовчки незнайомий текст (після попередньої підготовки), виявляє розуміння прочитаного, виконуючи такі завдання:</p> <p><i>невербально:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ співвідносить малюнки та ілюстрації зі змістом тексту, оформлює колаж; <p><i>вербально:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ставить питання до тексту й відповідає на питання; ✓ знаходить у тексті те речення, що відповідає зазначеному змісту; ✓ розрізняє відповідність / невідповідність поданого плану прочитаному тексту; ✓ виконує інструкцію, подану в тексті (більш довгу, ніж у 3 класі); ✓ вибирає один з варіантів відповідей на запитання до тексту (про фактичний зміст, тему, основну думку твору, його емоційне забарвлення, значення образних слів і виразів); ✓ підбирає заголовки до тексту; розбиває текст на смислові частини; складає план та робить виписки з тексту до кожного пункту плану; підбирає до запитань відповідні місця з тексту; <p>скорочує текст за рахунок другорядної інформації;</p> <p>виражає своє ставлення, думки, оцінку (з опорою на текст);</p> <p>передає основний зміст абзацу одним реченням;</p> <p>заповнює пропуски у тексті;</p> <p>передає зміст тексту двома-трьома реченнями;</p> <p>передає зміст тексту своїми словами з опорою на текст;</p>	<p>Читання мовчки та вголос незнайомих текстів; розуміння змісту, основної думки, емоційного забарвлення (пропонуються відносно нескладні тексти, що мають ясну логічну структуру, які відповідають рівню загального розвитку та інтересам дітей. Вони можуть містити окремі незнайомі слова, про значення яких можна здогадатися (за контекстом, за подібністю з викладовою мовою, за словотворчими елементами): казки, оповідання, вірші, комікси, дитячі листи в журнал чи газету)</p>
<p>угадує ще не прочитану частину тексту; відповідає на запитання з виділенням причиново-наслідкових зв'язків(чому? звідки?);</p> <p>передає інформацію з опорою на текст та наочні засоби;</p> <p>складає план та виписує з тексту інформацію, яка розкриває зміст кожного пункту плану</p>	<p>Розвиток уміння стежити за розвитком думки при читанні й угадувати наступне слово, зміст ще не прочитаної частини (уміння антиципації); уміння встановлювати послідовність та причиново-наслідкові зв'язки між складовими частинами змісту.</p>

розрізняє в тексті відоме й нове для нього; читає текст та підкреслює або випишує необхідну інформацію; знаходить речення, що розповідає про...	Нове й відоме (для читача) у тексті. Знаходження в тексті необхідної (цікавої) інформації.
читає, тлумачить завдання й тексти підручника, словникові статті; переглядає уривок тексту, швидко знаходячи в ньому зазначений елемент	Удосконалювання техніки зорового сприймання, переглядання тексту
розуміє елементарні типи стандартних звичайних листів (інформаційні листи, листи – вітання тощо).на знайомі теми; розуміє короткі прості особисті листи (листування з рідними, друзями)	Читання кореспонденції
знаходить спеціальну, передбачену інформацію у простих повсякденних матеріалах, як-от: реклама, проспекти, меню, тощо; розуміє повсякденні / побутові написи та оголошення: в публічних місцях (на вулицях, в кафе, на авто та залізничних станціях), на робочих місцях або у навчальних закладах (вказівки, інструкції, попередження тощо)	Читання з метою орієнтації
знаходить спеціальну інформацію у простому письмовому матеріалі, який він / вона зустрічає у побуті: листах, брошурах та коротких газетних статтях з описом подій	Читання для отримання інформації та аргументації
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
Учень \ учениця	Зміст навчання
пише досить швидко й розбірливо, не змішує букви ромського й українського алфавітів; оформляє письмову роботу правильно, акуратно; записує слова в колонку, заповнює таблицю; записує власні висловлювання грамотно (в межах вивченого)	Удосконалення техніки письма. Дотримання культури оформлення письмової роботи (вписування слів у колонкутаблицю, позначення частин слова, підкреслення тощо). Дотримання грамотності письма
складає 3-5 речень на подану тему й поєднує їх у текст;	Складання 3-5 речень і об'єднання їх у текст.
переказує текст на письмі; доповнює текст, наданий для переказу, висловлюючи своє ставлення до змісту тексту, зв'язуючи його зі своїм життєвим досвідом	Письмове переказування (вихідний текст 40-60 слів) із додатковим завданням

пише самостійно міні-твір на вільну тему; редагує написаний текст з урахуванням порад учителя, однокласників;	Письмове висловлення (5-7 речень) на вільну тему (про ту або іншу подію в житті класу або сім'ї, враження від прочитаного твору, позиція щодо обговорюваної проблеми тощо).
пише зв'язними реченнями про повсякденні аспекти свого життя, наприклад: людей, місця, навчання тощо; пише дуже короткий, елементарний опис подій, минулої діяльності та особистих вражень; створює прості висловлення про себе, родину, житлові умови, школу	Творче письмо
пише дуже прості особисті листи з висловленням вдячності та вибачення вітає друга зі святом з опорою на вітання-зразок; пише лист, використовуючи правила його оформлення та етикетні форми	Листування
розуміє короткі, прості повідомлення, записки за умови можливості повторення та переформулювання; пише короткі, прості записки та повідомлення, пов'язані з темами сфери найближчих потреб	Записки, повідомлення
визначає і записує ключові слова та висловлення або короткі речення з короткого тексту; перепишує короткі тексти друкованого або чіткого рукописного характеру; відповідає письмово на запитання; складає письмово запитання до тексту та до певної теми; складає план усного висловлення; складає план прочитаного тексту; пише меню, розклад дня	Робота з текстом
Змістова лінія «Досліджуємо медіа»	
Учень / учениця:	Зміст навчання
Сприймає критично прості медіатексти пояснює зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах; розуміє вплив реклами на поведінку людини	Критичне сприймання простих медіатекстів Осмислення впливу реклами на поведінку людини
висловлює свої враження від змісту і форми медіапродукту;	Дослідження змісту і форми медіапродуктів(елементи форми і їх

<p>створює прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, колаж, мальо книжечка, стіннівка, реклама тощо)самостійно і за допомогою інших</p> <p>Вимовляє правильно загальноживані слова; ділить слово на склади, визначає наголос у слові (за допомогою вчителя і самостійно); виділяє голосом звук слова; вимовляє правильно голосні і приголосні звуки;</p> <p>розрізняє на слух голосні й приголосні звуки, дзвінкі й глухі, м'які і тверді приголосні звуки; розрізняє придихові і непридихові звуки kh[k^h], ph[p^h], th[t^h] (за допомогою вчителя і самостійно);</p> <p>вимовляє слово за правилами вимови, потім проговорює так, як його пишуть;</p> <p>знаходить ті позиції в слові, які вимагають перевірки при написанні (слабкі позиції); уточнює написання слова (за допомогою вчителя);</p> <p>правильно вимовляє й списує (пише по пам'яті) слова</p>	<p>значення для сприйняття основних ідей (колір, музика, анімація у мультфільмах), музика в рекламі)</p> <p>Дослідження фонетичних особливостей ромської мови.</p> <p>Правильна вимова слова. Поділ слова на склади. Наголос у слові.</p> <p>Розрізнення дзвінких і глухих, м'яких і твердих приголосних звуків, придихових і не придихових приголосних.</p> <p>Дослідження неповної відповідності між написанням і вимовою слова.</p> <p>Визначення сильної і слабкої позиції голосних і приголосних у слові.</p> <p>Зіставлення вимови і написання слова.</p>
---	---

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»

Звуки, букви. Наголос. Алфавіт

Учні/учениці	Зміст навчання
<p>вимовляє правильно загальноживані слова (голосні, дзвінкі й глухі приголосні, м'які і тверді приголосні звуки (у слабкій і сильній позиції); придихові і непридихові звуки kh[k^h], ph[p^h], th[t^h]);</p> <p>ділить слово на склади, визначає наголос у слові (за допомогою вчителя і самостійно); знаходить ті позиції в слові, які вимагають перевірки при написанні (слабкі позиції); уточнює написання слова (за допомогою вчителя);</p> <p>вимовляє слово за правилами вимови, потім проговорює так, як його пишуть;</p>	<p>Правильна вимова слова. Поділ слова на склади. Наголос у слові.</p> <p>Правильна вимова дзвінких і глухих, м'яких і твердих приголосних звуків у різних позиціях, придихових і не придихових приголосних.</p> <p>Визначення сильної і слабкої позиції голосних і приголосних у слові.</p> <p>Зіставлення вимови і написання слова.</p>
<p>Розташовує слова за алфавітом, орієнтуючись на першу букву (8-9 слів)</p>	<p>Користування алфавітом</p>

Будова слова. Словотвір.	
<p>називає позначені в слові значущі частини слова;</p> <p>позначає значимі частини слова після спільного розбору слова з використанням допоміжних матеріалів;</p> <p>знаходить у ряді поданих слів спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами, суфіксами;</p>	<p>Розпізнавання значущих частин слова; спільнокореневих слів</p>
<p>Утворює слова за допомогою префіксу, суфіксу (за зразком);</p>	<p>Утворення слова за допомогою префіксу, суфікса (за зразком)</p>
<p>пояснює значення слів з однаковим префіксом, суфіксом</p>	<p>Спостереження над значенням похідних слів (без терміну)</p>
Значення слова	
Учень \ учениця:	Зміст слова
<p>розкриває значення найуживаніших багатозначних слів,</p> <p>вводить їх у словосполучення, речення;</p> <p>знаходить серед поданих прикладів уживання слова в прямому й переносному значенні і утворює із ними словосполучення;</p> <p>добирає до поданого слова 1-2 найуживаніші синоніми,антонім,</p> <p>пояснює значення найуживаніших фразеологізмів;</p> <p>використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування</p> <p>вживає їх у власних висловленнях;</p> <p>виправляє помилки у вживанні слів</p>	<p>Дослідження ролі в мовленні лексичних груп слів (слова з прямим і переносним значеннями, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми).</p> <p>Уживання слів різних лексичних груп у власних висловленнях</p>
Морфологія. Граматична форма слова	
Учні/учениці	Зміст навчання
<p>ставить питання до слів, що відносяться до різних частин мови;</p> <p>правильно вимовляє, списує слова (і словосполучення, речення з ними) у потрібній граматичній формі;</p> <p>будує сполучення слів, речення, уживаючи слово в потрібній граматичній формі, використовуючи потрібний прийменник;</p> <p>знаходить помилку в утворенні форми слова (практично, на матеріалі опрацьованих граматичних форм слова);</p> <p>правильно вживає відібрані граматичні</p>	<p>Дослідження граматичних форм різних частин мови</p> <p>Іменники: <i>Іменники (всі відмінки):</i></p> <p>чоловічого роду однини (власне ромські та запозичені, істоти (o dad, o rakhlo; o vlaho, o siklyardo);</p> <p>чоловічого роду однини (власне ромські та запозичені, неістоти (o suno, o lon; o vagono));</p> <p>жіночого роду однини (власне ромські та</p>

<p>форми ромської мови у власних висловленнях; перекладає сполучення слів, речення з української мови ромською мовою;</p>	<p>запозичені, істоти (I deuy, I rakhli; I vlahitsa, I siklyardi);</p> <p>жіночого роду однини (власне ромські та запозичені, неістоти (I godi, I luludi, I kuchi);</p> <p>іменники чоловічого роду та жіночого роду множини (власне ромські та запозичені, істоти та неістоти (le dada, le rakhle, le daya, le kuchya));</p> <p>особливості відмінювання іменників (істоти та неістоти): форми називного та знахідного відмінку неістот співпадають (o dad – le dades o vesh – o vesh);</p> <p>відмінкові закінчення іменників;</p> <p>власні назви імен, вулиць, міст, країн (o Zaharo, I Zolushka; o Xreshchatiko, o Kievo, I Ukraina)</p> <p><i>Означений артикль прямих та непрямих відмінків:</i></p> <p>“o” (m), “i” (f), “le” (pl) - для прямих відмінків;</p> <p>“le” (m), “la” (f), “le” (pl) - для непрямих відмінків;</p> <p>передача неозначеності за допомогою нульового артикля (відсутність артикля) (ovudar - vudar)</p> <p><i>Прикметники:</i></p> <p>Власне ромські та запозичені прикметники (sumnakuno - sumnakuni - sumnakune, barvalo - barvali - barvale; zeleno - zeleni - zelene);</p> <p>відмінкові форми прикметників (прямого та непрямого відмінків) (lolo - lole; loli - lolya; lole - lole);</p> <p>прикметники з родовими закінченнями та прикметники “одного закінчення” (shukarchavo / shukarchey)</p> <p>якісні прикметники (majbaro drom (найвищий шлях) majbuglo pohtano (найширша тканина)</p> <p>відносні прикметники (kashteski mesjal (дерев'яний стіл); sumnakoni angrusti (золотий перстень)</p> <p>ступені порівняння (baro-majbaro-chel majbaro)</p>
---	--

Дієслова:

власне ромські та запозичені (te beshel, te phenel, te gindil, te azhutil);

суфікси -sar- / -sav- у запозичених дієслів (te ferisarel, te ferisavel);

неозначена форма дієслова (te den tele – tho tele)

особові закінчення дієслова (минулий, теперішній та майбутні часи);

заперечна форма дієслова (na kerel, na phenel);

дієслово “бути” (минулий, теперішній та майбутні часи) (si, sas, avela, avilya);

наказова форма дієслова (2 особа однини та множини) (ker - keren (роби - робіть), push - pushen (запитай - запитайте), besh - beshen (сиди - сидіть))

форми модальних дієслів: te aves (бути), хотіти (te manges), te shaj (могти), te kames (любити)

Числівники:

кількісні (від 1 до 20)

1 ekh

2 duy

3 trin

4 shtar

5 panj

6 shov

7 ehta

8 oxto

9 enya

10 desh

11 deshuekh

12 deshduy

13 deshutrin

14 deshustar

15 deshupanj

16 deshushov

17 deshuehta

18 deshuxto

19 deshunya

20 bish / duydesha

порядкові (від 1 до 20)

(утворення порядкових числівників додаванням до кількісного числівника)

закінчення -to)

Кількісні числівники від 20 до 100.

30 tryanda

40 saranda

50 panjdesha

60 shovdesha

70 eftadesha

80 oxtodesha

90 enyadesha

100 shel

1000 ekh miya

Прислівники:

способу дії (mishto (добре), naymishto (погано));

часу (arati (вчора), ages (сьогодні), tehara (завтра));

місця (kate (тут), kote (там));

напрямку дії (varde (сюди), oche (туди));

кількісні (but (багато), ханге (мало))

Прийменники:

ando, ande, ander (в)

anda, andav, anday, andar (з)

angla, anglav, anglay (перед)

po, pe, per (на)

pa, pav, pay, par (з, по)

pala, palav, palay (за, про)

pasha, pashav, pashay (біля)

ka, kav, kay (до)

tala, talav, talay (під)

Займенники:

особові 1, 2 та 3 особи чоловічого та жіночого роду однини (me, tu, vo, voy) та 1, 2 та 3 особи множини (ame, tume, von);

вказівні однини та множини: kado (цей), kadya (ця), kadala (ці), kodo (той), kodya (та), kodola (ті);

питальні займенники та слова: savo (який), savı (яка), save (які); kon (хто), so (що), kiki (скільки), kasko (чий)

присвійні займенники

mero, muro (-i / -e)

tiro (-i / -e)

	<p>lesko (-i / -e) lako (-i / -e) amaro (-i / -e) tumaro (-i / -e) lengo (-i / -e)</p> <p><i>Сурядні сполучники:</i> єднальні, протиставні, розділові сполучники тау (і, та), нума (а,але, проте), ор (чи, хоч) та ін.</p> <p><i>Підрядні сполучники і сполучникові слова:</i> щоб (мети)-te як (порівняльний)- sar бо, тому що (причини)-tale, ke сполучникові слова: коли -kana хто-kon що -so який-savo скільки-kiki чий-kasko</p> <p><i>Заперечна частка:</i> не ni</p>
Речення	
Учень \ учениця:	Зміст навчання
<p>правильно інтонує і записує речення, різні за метою висловлення та емоційним забарвленням; знаходить головні і другорядні члени речення унайпростіших випадках; встановлює зв'язки між словами в реченні за допомогою питань; виявляє в реченні однорідні члени; складає речення з однорідними членами, правильно їх інтонує і записує; використовує різні за структурою і метою висловлювання речення для вираження власних думок і почуттів; поширює речення за запитаннями; поєднує 2-3 прості речення в одне складне без сполучників або за допомогою сполучників, сполучникових слів;</p>	<p>Дослідження речень, різних за структурою і метою висловлювання. Головні (підмет і присудок) і другорядні члени речення. Виявлення в реченні однорідних членів. Використання різних видів речень у власному мовленні Конструювання складного речення (прості випадки)</p>

читає (вимовляє) інтонаційно правильно складні речення	
Текст	
Учень \ учениця:	Зміст навчання
знаходить у тексті його структурні частини; формулює тему і основну думку тексту; визначає абзац, ключові слова у тексті; добирає заголовок, який відповідає темі або головній думці тексту; складає план тексту; будує текст за поданим планом; розрізняє різновиди текстів (розповідь, опис, міркування); знаходить у тексті-міркуванні твердження, доказ і висновок; будує короткі розповіді, описи, міркування; розрізняє тексти художнього і науково-популярного стилів; відновлює порядок частин у деформованому тексті; знаходить засоби зв'язку речень у тексті; використовує засоби зв'язку речень у тексті	Дослідження текстів різних типів. Визначення теми і основної думки тексту; абзацу, ключових слів у тексті. Складання плану тексту. Побудова текстів різних типів. Визначення частин змісту тексту, їхньої послідовності, зв'язків між ними. Дослідження засобів зв'язку слів речень у тексті: синоніми, займенники, повтори слів.

4-ий клас

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	Мовний інвентар – лексичний діапазон	Мовленнєві функції
Я, моя родина і друзі	<ul style="list-style-type: none"> • місце проживання • населені пункти 	<ul style="list-style-type: none"> • привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • вітати зі святом
Помешкання	<ul style="list-style-type: none"> • види помешкань • умеблювання 	
Відпочинок і дозвілля	<ul style="list-style-type: none"> • спорт • улюблені дитячі герої • магазини і покупки 	
Людина	<ul style="list-style-type: none"> • гігієна • стан здоров'я 	
Природа і навколишнє середовище України та Ізраїлю	<ul style="list-style-type: none"> • довкілля • природні явища 	
Подорож Україною та іншими країнами	<ul style="list-style-type: none"> • поїздка на канікулах • види транспорту 	

	<ul style="list-style-type: none">• назви столиць, населених пунктів	<ul style="list-style-type: none">• виражати настрій• висловлювати уподобання
Свята та традиції	<ul style="list-style-type: none">• святкування дома• в кафе	
Шкільне життя	<ul style="list-style-type: none">• шкільні події	

